

GIẢNG DẠY TIẾNG ANH CHUYÊN NGÀNH DU LỊCH

NGUYỄN NGỌC LÂM*

I - Lời nói đầu

Trong những năm gần đây, du lịch luôn được coi là một trong những ngành kinh tế mũi nhọn cần được quan tâm và phát triển đúng đắn, nhằm góp phần vào sự phát triển chung của đất nước.

Nắm bắt được xu hướng đó, được sự đồng ý của Bộ Giáo Dục và Đào tạo, năm 2003 trường Đại học Hà Nội (ĐHHN) đã thành lập khoa Quản trị Kinh doanh và Du lịch, với mục đích đào tạo ra những nhà quản lý du lịch có khả năng chuyên môn cao, đáp ứng nhu cầu ngày càng cao về du lịch của xã hội.

Qua gần 3 năm đào tạo, nhận thấy đây là hướng đi đúng, trường ĐHHN nói chung và khoa QTKD-DL nói riêng đã và đang xây dựng cho mình một khung chương trình và giáo trình phù hợp với chuyên ngành du lịch.

Kế thừa ý tưởng đó, khoa Đào tạo đại cương, đơn vị chịu trách nhiệm đào tạo và cung cấp các kỹ năng tiếng Anh cơ bản cho sinh viên trước khi học chuyên ngành, cũng nghiên cứu và đưa ra phương pháp giảng dạy tiếng Anh chuyên ngành sao cho phù hợp và hiệu quả, giúp sinh viên có được vốn tiếng Anh chuyên ngành tốt, đáp ứng được việc học chuyên ngành ở các giai đoạn sau.

Là người trực tiếp giảng dạy chương trình tiếng Anh chuyên ngành du lịch tại khoa Đào tạo Đại cương, trong bài viết này, chúng tôi xin đưa ra những ý kiến và giới thiệu phương pháp liên quan đến việc dạy và học tiếng Anh chuyên ngành du lịch.

II - Đặc điểm của tiếng Anh chuyên ngành nói chung và tiếng Anh chuyên ngành du lịch nói riêng

Trong 3 học kỳ đầu, sinh viên của Khoa Đại cương được học tiếng Anh ở 3 cấp độ khác nhau:

- Cấp độ 1 (Học kỳ 1): Tiếng Anh cơ bản (BEL: Basic English Language);

* GV. Trường Đại học Hà Nội

- Cấp độ 2 (Học kỳ 2): Tiếng Anh học thuật (EAP: English for Academic Purposes);
- Cấp độ 3 (Học kỳ 3): Tiếng Anh chuyên ngành (ESP: English for Specific Purposes).

Để thấy được sự khác biệt của 3 cấp độ nói trên, xin xem bảng dưới đây:

	Tiếng Anh cơ bản (BEL)	Tiếng Anh học thuật (EAP)	Tiếng Anh chuyên ngành (ESP)
Mục tiêu đào tạo	Cung cấp cho SV các kỹ năng tiếng Anh cơ bản (nghe, nói, đọc, viết)	Cung cấp cho SV các kỹ năng tiếng Anh học thuật.	Cung cấp cho SV các kỹ năng tiếng Anh chuyên ngành cụ thể (Quản trị, Du lịch...)
Khả năng của sinh viên sau khoá học	- Thuyết trình cá nhân trên Poster. - Viết luận với độ dài 1.000 từ. - Phát âm chính xác. - Đạt 5.0 IELTS	- Thuyết trình theo nhóm trên Powerpoint. - Viết nghiên cứu với độ dài 2.000 từ. - Hoàn thiện phát âm chính xác. - Đạt 5.5 IELTS	- Thuyết trình cá nhân trên Powerpoint. - Thảo luận theo nhóm theo chủ đề chuyên ngành. - Viết báo cáo - Viết dự án nghiên cứu.

Như vậy, chúng ta đã thấy được sự khác biệt rõ ràng của 3 cấp độ và ESP là cấp độ cao nhất, cung cấp cho sinh viên các kỹ năng cần thiết trước khi lên kỳ học chuyên ngành.

Đối với tiếng Anh chuyên ngành du lịch, ngoài mục tiêu chính là trang bị cho sinh viên vốn tiếng Anh chất lượng cao, đáp ứng được nhu cầu của khoá học chuyên ngành, chúng tôi còn cung cấp cho người học các khái niệm cơ bản về du lịch (ví dụ: Thế nào là du lịch bền vững, du lịch sinh thái..., sự khác nhau giữa công ty du lịch và công ty lữ hành...), giúp sinh viên hiểu đúng đắn hướng đào tạo của Trường là Quản trị du lịch, không phải là đào tạo hướng dẫn viên du lịch như hầu hết các sinh viên nghĩ.

Bên cạnh đó, qua các bài giảng và hoạt động trên lớp, chúng tôi cũng giúp người học làm quen và nắm bắt được các kỹ năng, yêu cầu cần thiết đối với một người hoạt động trong lĩnh vực du lịch như: làm thế nào có thể tổ chức được một chuyến du lịch, các thủ tục xuất nhập cảnh tại sân bay...

Qua thực tế giảng dạy, chúng tôi thấy rằng người học rất hào hứng tiếp thu và thực hành các kiến thức trên lớp. Từ đó các em thấy lượng kiến thức chuyên ngành cơ bản là thiết thực và rất hữu ích cho việc học chuyên ngành ở các học kỳ sau.

Chính vì lẽ đó, tính đến đặc thù của tiếng Anh chuyên ngành và thực tế giảng dạy, chúng tôi đã xác định được phương pháp giảng dạy tiếng Anh chuyên ngành du lịch là bám sát và khai thác các tình huống, chủ đề về chuyên ngành (Topic based), cung cấp kiến thức cho người học thông qua các hoạt động cụ thể (Activity based), khuyến khích sinh viên làm việc và nghiên cứu theo nhóm (Group discussion), và lồng ghép bài giảng lý thuyết với các trò chơi, câu đố...

III - Giáo trình cho môn tiếng Anh chuyên ngành

Sau khi đã xác định cho mình một phương pháp giảng dạy môn tiếng Anh chuyên ngành, chúng tôi đã tìm chọn giáo trình sao cho phù hợp, đáp ứng được các yêu cầu đã đặt ra. Và cuối cùng, sau khi tham khảo rất nhiều các sách trên thị trường cũng như lấy ý kiến đóng góp của các đồng nghiệp, chúng tôi đã quyết định chọn bộ giáo trình *Going International, English for Tourism* của tác giả Keith Harding, nhà xuất bản trường Đại học Oxford làm giáo trình chính (Main course).

Giáo trình trên đáp ứng được phần lớn các yêu cầu đặt ra:

- Về trình độ: cao cấp, phù hợp với sinh viên học kỳ 3
- Về nội dung: cung cấp kiến thức về lĩnh vực du lịch dựa trên các tình huống, hoạt động trên lớp.
- Về thời lượng: giáo trình có 12 bài, phù hợp với thời gian của khoá học là 18 tuần (Xem lịch trình giảng dạy theo giáo trình dưới đây).

Lịch trình giảng dạy theo giáo trình (Syllabus)

- **Course:** English for Specific Purposes (ESP)
- **Major:** Tourism
- **Main textbook:** Harding, K. 1998. *Going International, English for Tourism*. Oxford University Press.
- **Duration:** 18 weeks (1 day/week – 5 class hours/day)

WEEK	TOPIC	SUBTOPIC	TEACHER'S NOTE
1	• Introduction to ESP course (Tourism) • Book overview		Selected materials
2	Unit 1: The history and development of Tourism	• Tourist attractions • Developments in Tourism • Pioneers of Tourism • Geography of Tourism.	Page 7 Page 12 Page 14 Page 17

3	Unit 2: <i>The organization and structure of Tourism</i>	• Reasons for traveling • The structure of Tourism • Jobs in Tourism • Producing a CV	Page 18 Page 23 Page 24 Page 25
4	Unit 3: <i>Travel agent</i>	• Holiday types • Booking a holiday • Hotel facilities • Visas	Page 29 Page 32 Page 37 Page 38
5	Unit 4: <i>Tour operator</i>	• The role of Tour operators • Travel agents and Tour operators • Negotiation techniques • Feedback questionnaires	Page 43 Page 43 Page 47 Page 57
6	Revision in class + Mid term Test		
7	Revision at home		
8	Unit 5: <i>Air travel</i>	• Airport announcements and procedures • Cabin crew procedures • Checking-in • Customs regulations	Page 60 Page 64 Page 65 Page 72
9	Unit 6: <i>Travel by sea and river-cruise and ferries</i>	• Types of water holiday • Passenger information • International etiquette • Cabin accommodation	Page 74 Page 77 Page 83 Page 86
10	Unit 7: <i>Travel by Road and Rail</i>	• Travel experiences • Weekend break • A coach tour of Europe	Page 88 Page 90 Page 98
11	Unit 8: <i>Tickets, reservations and insurance</i>	• Travel documents • Bookings and reservations • Travel insurance • Insurance report forms	Page 105 Page 110 Page 116 Page 120
12	Unit 9: <i>Tourist Information</i>	• Tourist attractions • Information on various places	Page 122 Page 123-135
13	Unit 10: <i>Guiding</i>	• How to be a good guide • Guide instructions • Guide commentaries	Page 137 Page 143 Page 145
14	Unit 11: <i>Promotion and Marketing in Tourism</i>	• Types of advertising and promotions • Holiday types and market segments	Page 150 Page 155
15	Revision in class		
16	Unit 12: <i>Developments in Tourism</i>	• The effects of Tourism • How to be a good tourist • Sustainable tourism	Page 167 Page 170 Page 171
17	Revision in class + Final Test		
18	FINAL EXAM		

Do mục tiêu chính là trang bị cho sinh viên vốn tiếng Anh tốt, trong khi đó cuốn sách đề cập đến một số lý thuyết chuyên ngành khó, vì vậy trong quá trình nghiên cứu và thiết kế giáo trình, chúng tôi đã chủ động lược bỏ một số chủ đề khó, tập trung vào những chủ đề, khái niệm cơ bản về du lịch, phù hợp với trình độ tiếp thu của sinh viên.

IV - Các yêu cầu cơ bản đối với giáo viên dạy tiếng Anh chuyên ngành du lịch

Khi đã chọn được giáo trình hay, xác định được phương pháp giảng dạy phù hợp, vấn đề người dạy cũng là yếu tố vô cùng quan trọng. Vì vậy, chúng tôi cũng xin đưa ra một số yêu cầu cơ bản đối với giáo viên dạy tiếng Anh chuyên ngành du lịch như sau:

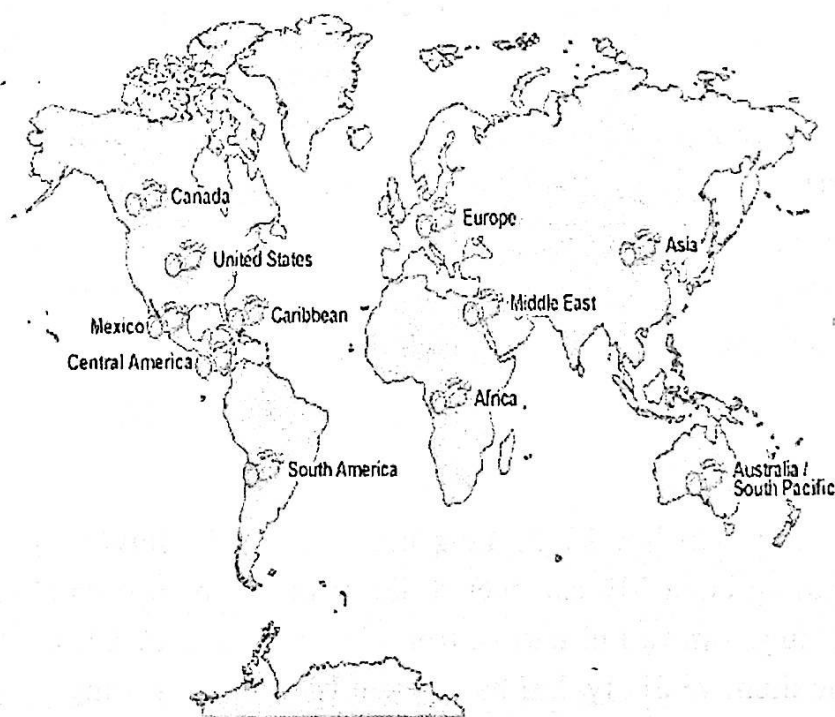
- Có khả năng ngoại ngữ tốt vì ngôn ngữ sử dụng trên lớp hoàn toàn là tiếng Anh;
- Có kiến thức cơ bản về chuyên ngành du lịch;
- Có kinh nghiệm giảng dạy và có khả năng nói thuyết phục;
- Có tinh thần học hỏi và chia sẻ kinh nghiệm với đồng nghiệp;
- Có tinh thần trách nhiệm, linh hoạt và sáng tạo trong việc tổ chức các hoạt động trên lớp;

Xin mượn lời của một đồng nghiệp trong một buổi hội thảo về kinh nghiệm giảng dạy tiếng Anh chuyên ngành được tổ chức tại khoa Đại cương để nhấn mạnh vai trò và những yêu cầu đối với người thầy trong việc giảng dạy tiếng Anh chuyên ngành: “Để dạy tốt tiếng Anh chuyên ngành, người dạy phải không ngừng phấn đấu để **“giỏi ngoại ngữ và tinh thông nghiệp vụ”**, thêm vào đó là **“cái tâm”** của người thầy, không sợ khó, sợ khổ, không tiếc thời gian”.

V - Cách tiếp cận một bài học và các hoạt động nên áp dụng trong giờ học tiếng Anh chuyên ngành du lịch

Khác với các chuyên ngành khác, du lịch là một chuyên ngành khá sinh động và thực tế. Do đó, bài giảng về du lịch cũng cần phải sinh động và thu hút sinh viên. Sẽ rất sinh động nếu giáo viên đưa những kiến thức thực tế vào bài giảng. Bên cạnh đó, việc sử dụng các thiết bị kỹ thuật như máy chiếu đèn, máy chiếu hình cũng sẽ đem lại hiệu quả rất lớn cho một bài giảng về du lịch. Chúng ta hãy cùng lấy một ví dụ: Bài 1, tr. 17, giáo trình *Going International, English for Tourism*. Trong bài này, tác giả muốn giới thiệu với sinh viên về địa lý du lịch thế

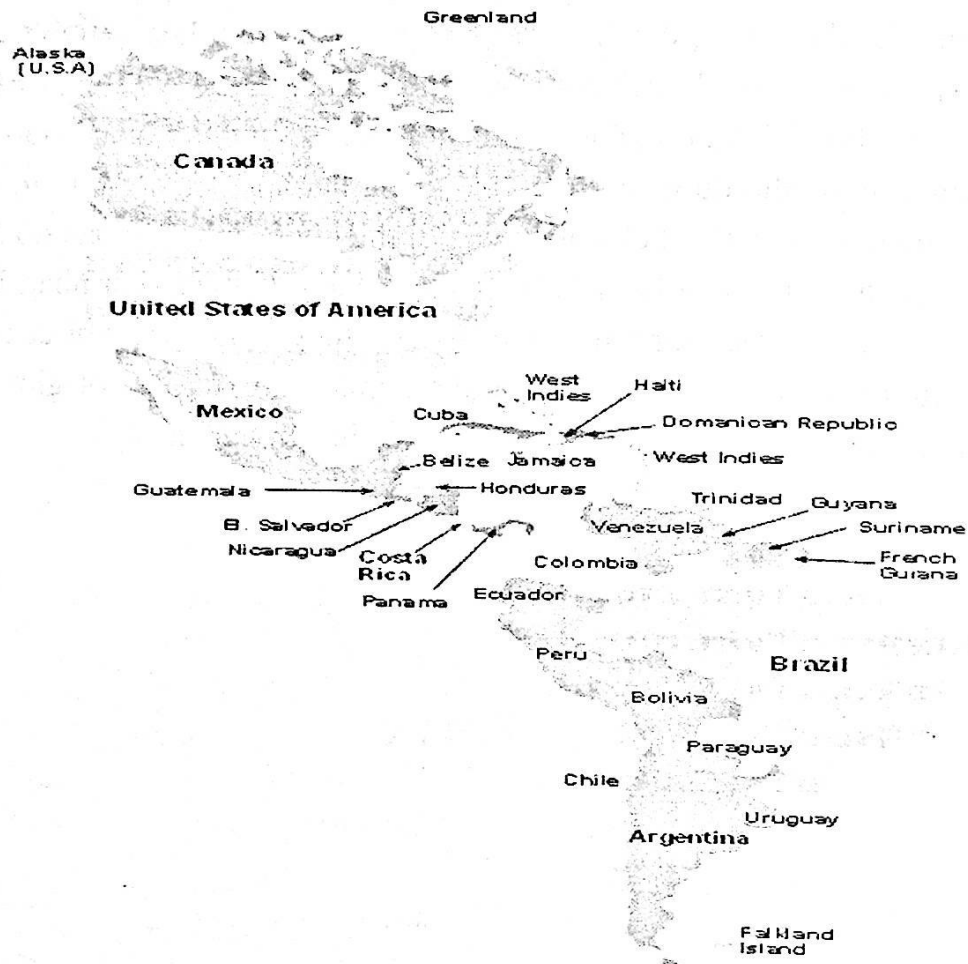
giới, các lục địa, đại dương chính... Tuy nhiên, phần minh họa về hình ảnh cũng như thông tin về các vùng du lịch còn chưa phong phú. Do đó, việc giáo viên chuẩn bị và cung cấp cho sinh viên những tranh ảnh, video clip minh họa sẽ tạo cho sinh viên sự hứng thú và nhớ được nội dung bài giảng lâu hơn. Chúng tôi xin lấy ví dụ đối với bài giảng trên. Trước hết, chúng ta giới thiệu với sinh viên bản đồ địa lý thế giới (Xem bản đồ minh họa Hình 1) bằng máy chiếu để sinh viên nhận biết được những lục địa, đại dương chính trên trái đất. Sử dụng tiếng Anh với cấu trúc đơn giản, dễ hiểu sao cho bài giảng đáp ứng được mục tiêu vừa là một giờ học ngôn ngữ vừa là một giờ cung cấp kiến thức cơ bản về chuyên ngành.



Hình 1.

Sau khi đã giới thiệu chung, chúng ta bắt đầu đi vào chi tiết từng châu lục, vùng du lịch nổi bật. Trong khuôn khổ bài viết này, chúng tôi không thể trình bày chi tiết một bài giảng, mà chỉ đơn cử cách giới thiệu châu Mỹ, một phần trong toàn bộ bài 1 (Xem bản đồ minh họa, Hình 2).

Trước khi giới thiệu về châu Mỹ, chúng ta đặt một số câu hỏi cơ bản, nhằm kiểm tra kiến thức nền, những hiểu biết của sinh viên về châu Mỹ.



Hình 2

Đối với sinh viên học kỳ 3, đang học tiếng Anh chuyên ngành du lịch thì kiến thức cơ bản về châu Mỹ cần biết sẽ là: châu Mỹ nằm ở đâu? Ai tìm ra châu Mỹ? Châu Mỹ được tìm ra khi nào và trong hoàn cảnh nào? Châu Mỹ gồm những phần nào và đặc điểm về địa lý, khí hậu và văn hoá của từng vùng.

Sở dĩ những kiến thức trên nên cung cấp cho sinh viên vì khi lên học chuyên ngành, một trong những môn học bắt buộc đó là môn Du lịch quốc tế (*International travel*). Vì vậy những kiến thức cơ bản về du lịch sinh viên được cung cấp khi học khoá học tiếng Anh chuyên ngành sẽ giúp các em nhiều trong việc hiểu và nắm bắt môn học chuyên ngành rõ hơn.

Như đã nói ở trên, bài giảng về tiếng Anh chuyên ngành du lịch cần phải sinh động, do đó việc giáo viên tổ chức và thực hiện các hoạt động trong một giờ học là rất quan trọng. Qua thực tế giảng dạy và kết quả điều tra ý kiến phản hồi của sinh viên, chúng tôi xin đưa ra một số gợi ý các hoạt động trong giờ học tiếng Anh chuyên ngành du lịch:

- Thảo luận theo nhóm: giúp sinh viên có tinh thần làm việc, chia sẻ kinh nghiệm theo nhóm.
- Thuyết trình cá nhân/nhóm: giúp sinh viên có khả năng thuyết trình trước đám đông.
- Đóng kịch theo tình huống: giúp sinh viên thực hành những lý thuyết trên lớp và giải quyết các tình huống nhanh (ví dụ: Các tình huống tại sân bay, khách sạn...)
- Trò chơi, câu đố: giúp sinh viên tiếp nhận thông tin, kiến thức một cách tự nhiên, thoải mái.

VI - Kết luận

Việc nghiên cứu và xác định hướng đi phù hợp với việc giảng dạy tiếng Anh chuyên ngành du lịch là vô cùng cần thiết, đặc biệt trong bối cảnh Việt Nam đang hội nhập với thế giới trên mọi lĩnh vực nói chung và trường ĐHHN đang trên đường đa ngành hoá các chuyên ngành đào tạo nói riêng. Qua bài viết này, chúng tôi mong muốn đóng góp ý kiến của mình vào việc xây dựng một chương trình đào tạo cụ thể là đào tạo tiếng Anh chuyên ngành du lịch ngày càng hiệu quả hơn, đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của xã hội.

Tài liệu tham khảo:

- Harding, K. 1998. *Going International, English for Tourism*. Oxford University Press.
- Pally, M. 2000. *Sustained Content Teaching in Academic ESP*. Houghton Mifflin Company.
- *Tạp chí khoa học ngoại ngữ*, số 3-2005, Hà Nội. ☐

